

Alegia deus ez!

PIARRES XARRITTON

DURANGOKO

azokara egin dut nik ene itzulia. Nork bere opilari su egin ohi baitio gutarik bakoitzak, bospasei urte honetan igurikatzen dudana liburu berri baten han ikusteko asmua banuen. Baina, tirrit!, azokaren lehen eguna baitzen, ez omen zen oraino Durangoraino heldua. Geroztik ordea eskuratu ahal izan dut, delako liburua, bere azal politarekin Elkar argitaletxeak, Euskal Kultur Erakundearen partaidetzarekin, Lizarran inprimaria. Ez nagoke bada obra xume horren ixorio adierazgarria aipatu gabe.

Iragan urtean Hazparne eta Azpeitiko herriek elkarrekin ospatu zuten Leon Leon (1896-1962) idazlearen lana da beraz, Elena Touyrou Phagaburuk paratua. 'Alegia deus ez!' eman zaio izena obrari: «egileak berak, haurrean ikasi erdarazko alegia bat edo beste euskaraz itzuli zuen, ahal bezainbatean hitzez hitz, eta erdarari jarraikiz» asmatu zuen izengaraitikoa erabiliz.

Izenburu beraren itzalean bildu diren 57 alegiei eratziki dizkiete beste 11 ipuin labur. Eta horrela, iragan urtean Hazparne-Azpeitia taldeak, Daniel Landartek paraturik, eskaini zigun antzerki sortarekin, badu uste hazpandar idazlearen idazki profano jarrienak eskume-nean dauzkagun.

Ez da guti, baina zer oztipoak gaingitu behar izan argitalpen honek, bost-sei urte luzez, bai Bordelen bai Baionan, gure euskal kultura sustatzeko jarriak omen diren jaun-andereen alde-tik! Ez dezaket ahantzi nola euskara tutik ez zekien batek erabaki zuen Bodeletik euskarazko alegia horiek ez zutela batere interesik nehoentzat ez zutela argitaratzea merezi.

Hau ere erran behar dut oraino: 'Alegia deus ez!' izeneko alegia horiek guztiak gure erdarazko eusko bibliografia nagusian ikertzen badituzue, denak jarriak direla, ez beren egiazko autore Leon Leon-en kontu, haren adiskide Piarres Lafitte zenaren gain baizik. Horra nola, gure euskal literatura apurraren historia uzten diegun euskararik ez dakitenei egiten.

Trolelean

NEREA AZURMENDI

MASEN kultura kontzeptuari izen-deiturak eman zizkionak ez zuen, seguruenik, Euskal Herria zenik ere jakingo. Ezagutu ezker, ez luke arazo handirik izango kontzeptuari esangura zabal, luze, material eta frogagarriena emateko. Beste batzuekin konparatuz, gurea merkatu txiki eta estua dela dio; eta euskaldun guztiak erreserba batean bilduta Mexiko hiriko kale bakar batean sartuko ginatela kontutan izanik, hala beharko...

Gure kultura kontsumo ohiturek, ordea, zeharo nabarmenarazten dute, data seinalatu eta une jakinetan, kopuru urri hori. Kulturjale aseezinak izango bagina bezala abiatzen gara urtean behin Durangora liburu, diska ala urtean behin ikusten ditugun ezagun horien bila. Baita kotxearekin zer egin jakin gabe herriko auzorik aldentzenak ere korritu ondoren buelta erdi eman eta —ez liburu, ez diska, ez adiskide...—, etxera esku-hutsik iristea ere, baina urteroko erromeriari uko egin gabe.

Hilaren 19an Anoetan elkartzeko planak ere eginak ditugu lau urtez behin bertsozale amorratu eta aditu bilakatzen garenok. Soziologo afizionatuarena egin ohi dut urtero euskaldun tropelak hara eta hona liburu bila, bertso bila, kilometro bila eta urrats bila ikusten ditudanean, gainerako 350 egunetan ikutu gabe alboan uzten duguna ahokada batez barreneeratu nahirik. Gainerako egunak, noski, euskal kulturaren egoera tamalgarriaz mintzatzeko erabiltzen ditugu gehienok. Badirudi erromeriaren tradizioak eguneroko kulturazetasunak eta jakinminak baino sakonago errotu dituela sustaia tropelaren ibiltzea hain gustokoa dugun artean. Dena den, gauza hauek egun pare batean nekez konpontzen direnez, eutsi ohiturari eta igandean, tropellean, Anoetan...

DEIA

1893-1993
Larrazabal:
batasuna versus
batasunik eza

Gaur egun ere EAJ, orduan Sabin eta Luisek egin zuten bezala, nolabait 'triste eta pentsakor' ari da aurrera egiten ikusiz logika guztien arabera beti egon ziren tokian egon beharko luketenak, hots, bere planteamenduetan ezertan ere amore eman behar izan gabe gobernatu ahal izateko gehiengo izango duen alderdi nazionalista demokratikoa existitzeko beren lana eta entrega eskainiz egon beharko luketenak, hainbatek 'aitaren etxea' izendatu duenetik at daudela.

Baina, 'pentsakor' jarraitu behar badugu ere aurrera egin, ez diogulako inoiz ere pentsatzeari utzi behar, agian gure joera 'triste' hori aldatzen has gaitezke, zeren eta gero eta ge-

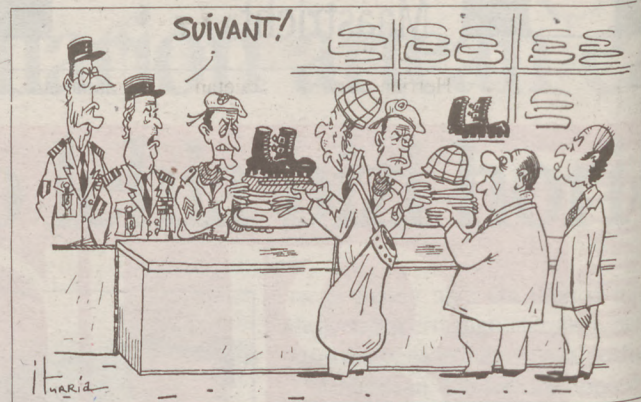
hiago baitira, noizbait argi eta garbi ikusi ez bazuten ere zein alderdik islatu behar zuen batez ere ikusmolde nazionalista demokratiko hori, geroago beste bide bat hartu eta eginkizun hori EAJri dagokiola onartzeko adorea izan dutenak eta, gainera, horren arabera jokatzeko dute. Horiei guztiei: Eskerrik Asko!

LUIS BANDRES UNANUE

EL MUNDO

Zubien azpian
pobre-pobreak
bakarrik bizi dira

Astakeria da. Izugarritzko astakeria da lan egunak erruz alferrik galtzea. Eta oraindik ere badago hurrengo greba orokorraren aurka egiteko lan ordu ugari galduko dela argudiatzera ausartzen denik! Greba egun batek galera handiak izatea esan nahi du, jakina, baina gre-

Hurrengoa!

ITURRIA / SUD OUEST

balari bakoitzak bere egiten di-tuen galerak dira. Zubien ondorioz izandako galerak enpresen kontura izaten dira. Edo diru publikoaren kontura, gogoan hartuz zein alai heltzen dioten zubiari Administrazioaren zerbitzu eta organismoek —Posta zerbitzuak, udaletako garbiketa zerbitzuak, eta abarrek—.

Onartezina da produktibitate arazo izugarriak dituen eta krisi ekonomikoaren unerik larrienan dagoen gurea bezalako

herri batean horrelako zubi-fanatismoak admititzea. Eta nekez justifika daiteke Estatu laiko batek, Espainiakoa halakoa baita, bere egitea izaera erlijiosoan duten hainbeste jai. Bestalde, zein jeinuri bururatu zitzaion hiru eguneko epean bi jai —6koa, Konstituzioa oroitzeko, eta 8koa, Andre Maria Sortzez Garbiaren omenez— biltzeko ideia?

EDITORIALA

ZUZENDARIARI

Gezurra nagusi

Oker ez banago, Euskal Telebistan izenburu hori duen programa bat aieratzen dute. Entzun dudanez, jolas modura eta arrakasta handiz.

Azaroaren 24ean gaueko hamarrak inguruan eginiko Gaur Egundaren programaren barnean, Aintzane Bolinaga aurkezleak elkarriketa izan zuen UPV/EHuko Informazio Zientzien Fakultateko Alfonso Untzeta dekanordearekin. Elkarriketan arratsaldean bertan Leioako kanpuseko gelategian izandako istiluez galdetu zion, zeintzuetan dekanotzako arduradunen eskariz zinpeko zaindari armatuek eta ertzainek fakultateko ikasleen aurkako erasoak burutu zuten.

Zur eta lur geratu nintzen. Ez dut uste, emaniko erantzunetan Alfonsok inolako egirik esan zuenik. Gezurra, oster, erruz. Zinpeko zaindarien eta ertzainek eginiko gehiegikeriak justifikatu nahian, istiluak irakasle despedituek sortu zituztela, antolaturiko autobusetan kanpotik etorritako 200-300 'ikasle' edo etorri zirela eta gisa

horretakoak irentsi behar izan genituen, Alfonsok esanik. Ni neu gertatutakoaren lekuko zuzena izan nintzelarik, guztiak gezur hutsak izan zirela jakinarazi nahi dut, publikoki.

'Gezurra nagusi' programa ikus-entzuten ez ote nengoen bururatu zitzaidan. Gero, biharamuneko egunkari batzu irakurrita, Alfonsorena gertaeren bertsio ofiziala zela irakurri nuen. Horrek argitu zuen nire zailantza.

J.R. ETXEBARRIA

Bilbo

Zuekin bat!

'Egin' egunkaria itto eta itxeko xedez, publizitate, diru eta informazio aldetik dagoen diskriminazioa zuzitzeko eta egunkari hori kriminalizatzeko asmatu den kanpainen aurrean, zuekin bat egiten dugula adierazi nahi dizuegu arrazoiak medio:

— 'Egin' kaleratzea, gure artean espresio askatasuna badagoela bermatzeko mo-

dua delako,

— 'Egin-ekin' bat egitean, hiritar guztiek informazioa jasotzeko duten aukeraren alde, hiritarren jarrera ideologiko guztiak eta gizarte mailan ematen direnak hedatzearen alde, hiritarren konprometuz, erreibindikazioak eta salaketak agertaraztearen alde gaudelako,

— 'Egin-ek' justizian eta denen askatasunean oinarritutako benetako bakearen aldeko bideetatik dabilen,

— 'Egin-eko' orrialdeetan, oinarritzko mugimendu sozialek, gure Herriko eta mundu guztiko marginatuek eta zapalduak, abotsa, arnasa eta aterpea aurkitzen dutelako,

— Fede liberatzailea bultzatu nahi dugun kristauak garanez, 'Egin-ek', Eliza plurala eta Euskal Herrian aragituagoaren alde diharduelako.

Jose gure txaloa. Tori gure eskerra. Berekada handi bat.

EUSKAL HERRIKO KRISTAU
ELKARTE HERRITARREN ETA APAIZ
KOORDINAKUNDEA

GAIA JARRITA

Giza Eskubideen
Nazioarteko Eguna

Urruti gabe badaude hainbat agintari hipokrita, denaren lege jartzen dutenak estatuaren logika. Horren froga da esaterako zapaltzearen kritika, hainbeste aho itxita, o! torturaz garraixika. Gaur egun giza eskubideak behar dira aldarrika, guztiontzako mundua ez baita justua eta polita.

KARLOS AIZPURUA

Egunkaria

Batzorde Parekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 800/90

OJD IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDA

Kontseilari Ordezkarria: INAKI URIA

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Zuzendaria: MARTXEL OTAMENDI

Zuzendariordea: LUZIAN ETXEHARRITA

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

Espainiako Publizitatea: PUBLICITAS

Capitan Haya 1 2.a 28020 Madrid ☎: 91 555 11 01 / Faxa: 91 556 29 29

HELBIDEAK

Erredakzio eta Tailerra: ANTZA S.A. Industrialdea 01-02 Pabillak

20160 Lasarte-Oria / ☎: 37 15 45 / Faxa: 36 54 93

Egoitza soziala, Publizitatea eta Administrazioa: Antso Jakin

16-1. / 20010 Donostia / ☎ 46 90 22 / Faxa: 45 59 57

Araba: San Antonio, 20-1. Leher. / 01005 Gasteiz / ☎ 23 38 72 / Faxa: 23 38 72

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irrintzi dorrea) / 31011 Iratxe

☎: 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo /

☎: 410 40 46 / Faxa: 410 37 15

Lapurd / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/503 Pannecau

kuxatila, / 64100 Baiona / ☎: 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11